

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 12.11.2024

Vår ref.: 202309856-35 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av endring i metode om vilkår knyttet til balansering etter EB artikkel 18 nr. 1

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) godkjenner Statnetts forslag til endring i metode om vilkår knyttet til balansering. Forslaget godkjennes med endringer fastsatt av RME.

Metoden setter rammene for Statnetts utforming av vilkår for leverandører av balansetjenester og vilkår for balanseansvarlige, og metoden skal være fullt iverksatt ved innføring av automatisert balansering senest 11. mars 2025.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Retningslinjen legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrensener og budområder.

EB stiller krav om at Statnett skal utarbeide forslag til metoder og vilkår og legge disse frem for RME. RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁵ jf. EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om vilkår for leverandører av balansetjenester (BSP) og vilkår for balanseansvarlige (BRP) som skal gjelde for alle planleggingsområder i et EØS-land, jf. artikkel 18 nr. 1.

Forslag til metode etter EB artikkel 18 nr. 1 ble første gang lagt frem for godkjenning til RME den 16. juni 2023. Den 17. januar 2024 traff RME vedtak om godkjenning av metoden

¹ Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft
E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.nve.no/reguleringsmyndigheten
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

for første gang. RMEs vedtak i denne saken utgjør dermed en endring av den allerede gjeldende metoden.

1.2. Statnetts høring av utkast til metodeforslag

Statnett har etter EB artikkel 10 nr. 1 og nr. 5 en plikt til å gjennomføre høring av forslaget til metode før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles.

Statnett gjennomførte en slik høring fra 1. mars 2024 til 14. april 2024. Det ble gitt 13 høringsuttalelser. En del av høringsuttalelsene kommenterer ordlyd, feil henvisninger eller lignende ikke-materielle forhold, mens andre innspill går på fundamentale vilkår for markedene. Vi vil her henvise til enkelte høringsinnspill, men gjengivelsen er ikke uttømmende.

Det kom tre innspill på Statnetts opprinnelige forslag om at bud i kapasitetsmarkedet for mFRR skal være tilgjengelige for direkteaktivering i siste kvarter i en time. Innspillene gikk stort sett på at aktørene da ikke vil ha mulighet til å delta i andre markeder i det første kvarteret i neste time. Statnett har endret vilkårene slik at det ikke kreves at bud skal være tilgjengelige for direkteaktivering i siste kvarter.

Statnett har foreslått en ny rampingprofil for aktiveringsmarkedet for mFRR. Dette kom det tre høringsuttalelser på. Innspillene gikk stort sett på at en lineær rampingprofil er utfordrende å oppfylle, og at det er uklart hva som setter grensene for at Statnett vil gi unntak fra rampingprofilen eller ikke. Statnett har ikke endret på vilkårene som følge av høringsuttalelsene.

Flere av høringsuttalelsene fremhever at det er vanskelig å forstå hvordan samspillet mellom markedene for mFRR og mFRR-D vil fungere. Flere aktører skriver at det er vanskelig å forstå når mFRR-D vil aktiveres og hvordan de ulike kravene for markedene vil slå ut i praksis. Flere aktører var uenige i valget av prisfastsettelse for mFRR-D med pay-as-bid i både kapasitets- og aktiveringsmarkedet. Statnett har delvis tatt høringsinnspillene til følge og endret prisfastsettelsen i kapasitetsmarkedet for mFRR-D til marginalprising. Et par aktører påpeker også at det er uklart hvorfor aktivering av mFRR-D ikke skal inngå i ubalanseprisen og at dette kan påvirke aktørenes økonomiske insentiver i en situasjon hvor kraftsystemet er i ubalanse.

I tillegg var det flere høringsuttalelser som handlet om at de foreslåtte avkortingsfaktorene er for strenge, spesielt der det foreslås en faktor 25. Statnett har delvis tatt innspillene til følge og endret noen av avkortingsfaktorene.

1.3. Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 31. mai 2024 mottok RME et forslag fra Statnett til endring av gjeldende metode om vilkår for BSPer og vilkår for BRPer i henhold til EB artikkel 18 nr. 1.

RME vurderte dette forslaget, og den 12. juli 2024 sendte RME en anmodning om endring av forslaget, jf. EB artikkel 6 nr. 1, for å sikre at forslaget var fullt ut i tråd med EB.

Ifølge EB artikkel 6 nr. 1 skal den berørte TSOen legge frem et nytt forslag til endrede vilkår eller metode for godkjenning senest to måneder etter reguleringsmyndighetens anmodning om endring.

Den 12. september 2024 mottok RME et tilpasset forslag til endring av metode fra Statnett. Oversendelsen inkluderte også et brev med Statnetts begrunnelse for de foreslåtte endringene.

Ifølge EB artikkel 6 nr. 2 skal relevant reguleringsmyndighet treffe beslutning om de endrede vilkårene og metodene innen to måneder etter at de er framlagt. RMEs frist for å fatte vedtak er dermed 12. november 2024.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1. Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene - EB

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med EB er ifølge artikkel 3 nr. 1 som følger:

- a. Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene,
- b. Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder,
- c. Integrere balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten,
- d. Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent,
- e. Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre markedet for elektrisk kraft,
- f. Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptre uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg,
- g. Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Tidsfrister

Reguleringsmyndigheten skal etter EB artikkel 5 nr. 6 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Dersom reguleringsmyndigheten sender en anmodning om endringer i metodeforslaget etter EB artikkel 6 nr. 1, skal den berørte TSOen senest to måneder etter reguleringsmyndighetens anmodning, legge fram et endret metodeforslag for godkjenning. Reguleringsmyndigheten skal treffe beslutning om det endrede metodeforslaget innen to måneder etter at det er framlagt.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

Statnett er ansvarlig for å sende inn forslag til metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter EB artikkel 10 nr. 2 skal høringen vare i minst én måned og i enkelte tilfeller to måneder.

Statnett skal etter EB artikkel 10 nr. 6 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til metode til RME for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for hvorvidt de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av EB artikkel 18, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever EB artikkel 5 nr. 5 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

Forslag til metode om vilkår knyttet til balansering etter EB artikkel 18 nr. 1 skal etter EB artikkel 5 nr. 4 bokstav c vurderes av RME for eventuell godkjenning.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd og § 4-3 femte ledd skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om utøvelsen av system- og avregningsansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME i tråd med de krav som følger av EB.

Statnett har gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av EB. RME har fattet vedtak innen to måneder etter at endret metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. RMEs vurdering av Statnetts endringer i metodeforslaget

RME traff første gang vedtak om godkjenning av metoden etter EB artikkel 18 nr. 1 den 17. januar 2024. Denne metoden er per i dag gjeldende. Denne saken omhandler endring i den allerede gjeldende metoden, og våre vurderinger retter seg derfor i hovedsak mot de endringer som foreslås i den gjeldende metoden.

Endringene som foreslås i metoden handler i stor grad om opprettelse av det nye automatiserte aktiveringsmarkedet for mFRR, samt opprettelse av et nytt marked for et produkt som Statnett kaller mFRR-D (driftsforstyrrelsesreserve).

Vi viser til vår endringsanmodning oversendt 12. juli 2024, hvor vi beskrev de endringer RME mente var nødvendige å innta i metoden.

Under gjennomgår vi hvordan det tilpassede forslaget vi mottok fra Statnett 12. september 2024 oppfyller RMEs anmodninger om endringer fra 12. juli 2024.

1. Anskaffelsesperioden for kapasitetsmarkedet for mFRR-D må endres til 1 måned

Statnett har endret ordlyden i artikkel 47 nr. 2 bokstav b og strøket tidligere bokstav c, slik at varigheten på kapasitetsmarkedet skal være 1 måned.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 1 i RMEs anmodning om endring.

2. Budgivning, anskaffelse og prising av balansekapasitet for mFRR-D skal foregå per budområde

Statnett foreslo opprinnelig at budgivning, anskaffelse og prising av balansekapasitet for mFRR-d skulle foregå etter «handelsområder», men har i revidert metodeforslag erstattet «handelsområde» med budområde i vilkårene.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 2 i RMEs anmodning om endring.

3. Minste budstørrelse for mFRR-D må reduseres til 5-9 MW

Statnett har endret vilkårene slik at det tillates ett bud per leverandør på mellom 5-9 MW for mFRR-D, resterende bud må være minst 10 MW.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 3 i RMEs anmodning om endring.

4. Overføring av forpliktelse for leveranse av mFRR-D kapasitet

Statnett har endret vilkårene i artikkel 53 og 54 slik at det tillates overføring av forpliktelser for leveranse av mFRR-D-kapasitet.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 4 i RMEs anmodning om endring.

5. Markedssegment for mFRR-D må defineres

I vår anmodning om endring ba vi Statnett klargjøre bruken av markedssegment i vilkårene, og redegjøre for behovet for anvendelse av markedssegment fremfor markedstidsenhet.

Statnett har inkludert en bredere definisjon av markedssegment i artikkel 3 nr. 2 bokstav v. I oversendelsesbrevet beskriver Statnett behovet for bruken av markedssegment.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 5 i RMEs anmodning om endring.

6. Krav om evaluering av markedet for mFRR-D må inngå i vilkårene

I vår anmodning om endring ba vi Statnett inkludere et krav om at Statnett skal evaluere bruken, utformingen og virkningen av kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D. Vi ba om at evalueringen skal oversendes RME innen 15 måneder etter idriftsettelse av markedene med erfaringer fra de første 12 månedene med drift. Vi informerte også at vi ville komme tilbake til nærmere bestemmelser om kravet til og innholdet i evalueringen som Statnett skal gjennomføre.

Statnett har inkludert et vilkår i artikkel 15 om evaluering av kapasitet- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D. RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 6 i RMEs anmodning om endring.

RME vil her samtidig utdype enkelte elementer Statnett som minimum må inkludere i evalueringen.

- Anskaffelse av balansekapasitet for mFRR-D per markedstidsenhet fremfor anskaffelse per markedssegment
- Anskaffelsesperiode i kapasitetsmarkedet for mFRR-D med en varighet på én uke eller én dag, fremfor en månedlig anskaffelsesperiode
- Prisingsreglene i både kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D
- Oversikt over anskaffet volum av balansekapasitet for mFRR-D per budområde ved hver enkelt anskaffelse
- Oversikt over samlede kostnader for anskaffelse av mFRR-D-kapasitet og -energi
- Oversikt over antall aktiveringer av balanseenergi fra mFRR-D, klassifisering av aktiveringene som systemregulering eller balanseregulering, og en detaljert beskrivelse av årsakene og systemdriftssituasjonene som førte til aktivering av mFRR-D og grunnlaget for klassifisering
- Oversikt over antall BSPer, volumer av tilbudt mFRR-D og markedskonsentrasjon i kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D, både ved opprettelsen av markedene og ved slutten av evalueringsperioden
- Oversikt over BSPer som har skiftet mellom deltakelse kapasitets- og/eller aktiveringsmarkedet for mFRR, og kapasitets- og/eller aktiveringsmarkedet for mFRR-D

- Antall bud på mellom 5-9 MW som ble tilbudt i kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D
- Volumer av mFRR-D-kapasitet utvekslet mellom norske budområder og antall perioder hvor det ikke var mulig å utveksle mFRR-D pga. mangel på tilgjengelig overføringskapasitet
- Tilgjengelighet og pålitelighet av bud som har fått tilslag i kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D, inklusive antall avkortninger
- Tiltak for å bedre effektiviteten i markedet
- Samlet vurdering av behovet for markedet basert på 12 måneders drift

7. Bestemmelser om informasjonsplikt ved tariff for fleksibelt forbruk eller tilknytning på vilkår må klargjøres

I vår anmodning om endring ba vi Statnett klargjøre bestemmelsene om informasjonsplikt for leverandører av balansetjenester, for å sikre at bestemmelsene er innenfor rammene av metoden. Samt vurdere om det er behov for å fastsette bestemmelser om krav til informasjonsutveksling med leverandører av balansetjenester som har reguleringsobjekt som har tariff for fleksibelt forbruk eller har avtale om tilknytning på vilkår, som en del av kvalifiseringsprosessen som leverandører av balansetjenester må oppfylle.

Statnett har fjernet artiklene om informasjonsplikt ved tariff for fleksibelt forbruk eller tilknytning på vilkår under hvert marked, og erstattet dette med en generell bestemmelse i artikkel 6 om kvalifiseringsprosessen for å bli en leverandør av balansetjenester. Ordlyden i vilkårene er lik som ved opprinnelig oversendelse og stiller krav om informasjonsutveksling mellom leverandører av balansetjenester og nettselskap.

Slik vi beskrev i vår anmodning om endring, anser vi at dette er utenfor rammene av metoden. RME minner om at metoden etter EB artikkel 18 kun er bindende overfor Statnett, og at dette i tilstrekkelig grad bør gjenspeiles ved utforming av metodens enkelte bestemmelser. Bestemmelsene som oppfyller metoden kan for øvrig inntas i de avtaler Statnett har med leverandører av balansetjenester.

For å sikre at bestemmelsene om informasjonsutveksling er innenfor rammene av metoden, har RME gjort en direkte endring i metodens nåværende artikkel 6 nr. 4 slik at det der stilles krav om at leverandør av balansetjenester skal ivareta sine forpliktelser ved tariff for fleksibelt forbruk eller tilknytning på vilkår, uten at det stilles krav overfor nettselskap.

8. Vilårene for fall-back må ha riktig formulering

Statnett har erstattet begrepet «fall-back/forenklet løsning» med «alternative fremgangsmåter» gjennomgående i metoden.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 8 i RMEs anmodning om endring.

9. Vilårene må omtale lukketid for kapasitetsmarkedet for mFRR-D

Statnett har endret artikkel 47 nr. 1 bokstav c til å omtale at lukketid skal inngå i budinvitasjonen til mFRR-D, og skal maksimalt være ti dager.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 9 i RMEs anmodning om endring.

10. Klassifisering og aktivering av mFRR-D og innvirkning på balanseavregningen må klargjøres

I vår anmodning om endring ba vi Statnett endre forslaget slik at aktivering av mFRR-D til balanseringsformål vil inngå som en del av grunnlaget for beregning av ubalansepris. Vi ba i tillegg om at Statnett oppretter et nytt vilkår som stiller krav om at Statnett skal klassifisere og loggføre enhver aktivering av mFRR-D.

Statnett har valgt å endre artikkel 80, slik at formål for aktivering av mFRR-D kun er systemregulering. Som følge av dette vurderte Statnett videre at det ikke er behov for å endre artikkel 97 om beregning av ubalansepris.

Statnett har opprettet et nytt vilkår i tidligere artikkel 80 nr. 7 om at alle aktiveringer av mFRR-D skal loggføres.

RME vurderer at Statnetts valg om å endre tidligere artikkel 80 nr. 6 bokstav c, slik at aktivering av mFRR-D aldri vil kunne klassifiseres som balanseregulering, ikke oppfyller punkt 10 i RMEs anmodning om endring.

Etter vår vurdering kan det ikke utelukkes at en aktivering av mFRR-D i enkelte situasjoner også skal klassifiseres som balanseregulering og dermed inngå i grunnlaget for fastsettelse av ubalanseprisen. Metoden må derfor også tilrettelegge for en slik klassifisering.

Vi gjør dermed en direkte endring av metoden, hvor vi i ny artikkel 80 nr. 7 fastsetter at aktiveringsformålet for mFRR-D vil kunne være enten «balansereguleringer» eller «systemreguleringer».

Vi presiserer også i endret artikkel 80 nr. 8 kravene til loggføring og en detaljert begrunnelse for hver aktivering av mFRR-D.

For å sikre at en aktivering av mFRR-D til aktiveringsformålet «balanseregulering» tas hensyn til i fastsettelse av ubalanseprisen, fastsetter vi ny artikkel 97 nr. 2 om at Statnett ved fastsettelse av ubalansepris også skal ta hensyn til prisen for mFRR-D dersom aktiveringen av mFRR-D er klassifisert som «balanseregulering» i tråd med artikkel 80 nr. 7.

For å sikre at en aktivering av mFRR-D til aktiveringsformålet «balanseregulering» tas hensyn til ved fastsettelse av dominerende reguleringsretning, fastsetter vi en ny artikkel 96 nr. 2 om at Statnett ved fastsettelse av dominerende retning også skal ta hensyn til aktivert volum av mFRR-D dersom aktiveringen er klassifisert som balanseregulering i tråd med artikkel 80 nr. 7.

11. Metoden må tydeliggjøres for å fastsette plikter og rettigheter for Statnett

Statnett har flere steder gjort språklige endringer i metodeforslaget som tydeliggjør plikter og rettigheter for Statnett, men vi ser at det fortsatt er vilkår hvor det ikke er tydelig at

Statnett har en plikt eller rettighet. RME har derfor omformulert enkelte steder i metoden slik at vilkårene blir fullstendige.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 11 i RMEs anmodning om endring.

12. Frist for budgivning i aktiveringsmarkedet for mFRR bør omformuleres

Statnett har omformulert artikkel 61 nr. 2 og 3 slik at det kommer frem at de vil akseptere bud frem til lukketiden.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 12 i RMEs anmodning om endring.

13. Ansvarsfordeling for oversendelse av opplysninger om produksjonsplaner og systemdata må klargjøres

I vår anmodning om endring ba vi Statnett klargjøre om det er balanseansvarlig eller leverandør av balansetjenester som er ansvarlig for å oversende opplysninger om produksjonsplaner og systemdata. Statnett henviser til oppdaterte retningslinjer etter forskrift om systemansvar (fos)² § 8a som ble sendt til RME for godkjenning 9. september 2024 hvor de skriver at hovedregelen er at BRP skal sende produksjonsplaner og systemdata, men at BSP kan sende disse dataene dersom det er enighet mellom BRP og konsesjonær.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 13 i RMEs anmodning om endring, så fremt retningslinjene etter fos § 8a godkjennes med beskrivelsen av ansvarsfordelingen mellom BRP og BSP.

14. Avkortingsfaktorene må være konsistente mellom de ulike markedene

I vår anmodning om endring ba vi Statnett gjennomgå fastsettelsen av avkortingsfaktorene ved manglende leveranse av balansetjenester for de ulike markedene for aFRR, mFRR og mFRR-D, for å sikre at de anvendte avkortingsfaktorene på en konsistent og ikke-diskriminerende måte gjenspeiler den risiko og kostnader kraftsystemet påføres ved manglende leveranse av balansetjenester.

Statnett skriver i oversendelsesbrevet at de vurderer at avkortningsfaktorene for mFRR og mFRR-D er ikke-diskriminerende og konsistente mellom markedene. Videre skriver Statnett at avkortingsfaktorene er satt med to hensyn, hensynet til Statnetts behov for å sikre at reserver blir levert i henhold til avtale, samt hensynet til leverandørenes risiko ved å delta i markedet og å sikre markedsdeltagelse.

RME vurderer fortsatt at avkortingsfaktorene ikke i tilstrekkelig grad er konsistente mellom de ulike markedene som omfattes av metoden, og at de ikke fullt ut gjenspeiler den risiko og de kostnader kraftsystemet påføres ved manglende leveranse av balansetjenester.

² Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet 7. mai 2002 nr. 448

RME vurderer derfor at punkt 14 i vår anmodning om endring må følges opp med en ytterligere evaluering. Vi vil i denne sammenheng også vurdere om det vil være behov for en ekstern vurdering av prinsipper for og utforming av avkortingsfaktorer.

For å tilrettelegge for en slik evaluering, ber vi Statnett løpende føre en oversikt over manglende leveranse av balansetjenester og utløsning av avkortingsfaktorene for de enkelte markedene.

Vi vil komme tilbake til Statnett vedrørende gjennomføringen av evalueringen ved en senere anledning.

15. Behov for øvrige endringer av forslaget

I vår anmodning om endring listet vi opp elleve mindre tilpasninger vi ba Statnett gjøre i metoden. Statnett har endret på de fleste av punktene slik at de er i tråd med vår endringsanmodning. Til følgende punkter har vi kommentarer:

- *Vurdere å lage en egen bestemmelse om at Statnett har delegert enkelte oppgaver til eSett iht. EB artikkel 13.*

Statnett har i tråd med dette inkludert et nytt vilkår i artikkel 104. Vi vurderer samtidig at deler av innholdet i artikkel 104 ikke er nødvendig å ha med i metoden, og vi har derfor gjort enkelte endringer i denne artikkelen.

- *Sørge for konsistent format med tall i parentes gjennom hele metoden.*

Statnett har gjort enkelte tilpasninger i metoden som har bidratt til bedre konsistens. RME har i tillegg foretatt enkelte andre tilpasninger i metoden for å sikre konsistens.

Andre endringer

I tillegg til de endringer RME ba om i vår anmodning om endring, foreslår Statnett ytterligere endringer i metodeforslaget. Under vurderer vi disse endringene.

16. Allokering av overføringskapasitet for FRR

Statnett ber i oversendelsesbrevet RME om å ta ut bestemmelsen om allokering av handelskapasitet for FRR, som er inkludert i metoden artikkel 14. Statnett begrunner dette ønsket med at de mener allokering av handelskapasitet ligger utenfor anvendelsesområdet til EB artikkel 18 og at disse forholdene reguleres andre steder. Statnett mener derfor at inkludering av bestemmelser om dette i metoden kan føre til overlapp i reguleringen. Statnett ønsker derfor heller å beskrive prosessen for allokering av handelskapasitet i retningslinjene etter fos § 6. Statnett viser videre til at de forstår regelverket slik at allokering av handelskapasitet for utveksling av balansekapasitet reguleres iht. metode etter EB artikkel 38.

RME er ikke enige i Statnetts vurdering om at bestemmelser om allokering av overføringskapasitet for utveksling av balansekapasitet er utenfor anvendelsesområdet til EB artikkel 18 og derfor bør tas ut av metoden etter EB artikkel 18 nr. 1.

EB artikkel 18 nr. 5 bokstav b stiller krav om at vilkårene for leverandører av balansetjenester skal inneholde reglene, kravene og fristene for kjøp og overføring av

balansekapasitet i henhold til artikkel 32, 33 og 34. Etter vår vurdering, innebærer dette at metoden etter EB artikkel 18 nr. 1 bør inneholde de bestemmelsene som er nødvendig for å sikre en helhetlig regulering av reglene, kravene og fristene knyttet til Statnetts anskaffelse av balansekapasitet.

RME har allerede vedtatt separate metoder for Statnetts anskaffelse og utveksling av balansekapasitet for aFRR, som reguleres i form av metoder etter blant annet EB artikkel 33 nr. 1 og EB artikkel 38 nr. 1 som er koordinerte i Norden, og hvor metode for allokering av overføringskapasitet innenfor den nordiske kapasitetsberegningsregionen etter EB artikkel 41 nr. 1 anvendes. Tilsvarende nordisk koordinerte metoder etter EB artikkel 33 nr. 1 og EB artikkel 38 nr. 1 er ikke vedtatt overfor Statnett for anskaffelse og utveksling av balansekapasitet for mFRR.

Prosessen med å allokere overføringskapasitet for utveksling av balansekapasitet mellom norske budområder er samtidig en integrert del av det nasjonale kapasitetsmarkedet for mFRR. Denne prosessen gjennomføres i tråd med metode i henhold til EB artikkel 41 nr. 1 som er koordinert i Norden. For å sikre en konsistent og helhetlig regulering av reglene, kravene og fristene for kjøp og overføring av balansekapasitet for mFRR, er det etter vår vurdering avgjørende at også reglene om hvordan Statnett allokere overføringskapasitet mellom de norske budområdene inngår i metoden etter EB artikkel 18 nr. 1. Vilårene i metodens artikkel 14 fastsetter blant annet hvordan metoden etter EB artikkel 41 nr. 1 anvendes ved anskaffelse av balansekapasitet for mFRR og hvordan optimaliseringen om bruk av overføringskapasitet mellom aFRR og mFRR utføres. Vi har derfor ikke imøtegått Statnetts ønske om å ta ut artikkel 14 om utveksling av FRR-kapasitet mellom budområder fra metoden etter EB artikkel 18 nr. 1.

17. Innkjøpt budvolum i kapasitetsmarkedet for mFRR-D

Artikkel 50 setter vilkår for aksept av bud og fastsettelse av pris i kapasitetsmarkedet for mFRR-D. Her har Statnett foretatt en endring om at innkjøpt budvolum er oppad begrenset av dimensjoneringskrav for dimensjonerende hendelse, og hvor dette ikke gjelder per budområde.

Statnett begrunner endringen med at prosessen for dimensjonering ikke er ferdig på klareringstidspunktet for kapasitetsmarkedet for mFRR-D. Statnett skriver at dimensjonering av reserver gjøres per budområde, men at dette avklares nærmere driftstimen.

RME vurderer at endringen kan godkjennes.

18. Kvalifiseringsprosessen for å bli leverandør av balansetjenester

Statnett har i artikkel 6 foreslått endringer i kvalifiseringsprosessen for å bli leverandør av balansetjenester. De foreslåtte endringene innebærer at aktører som vil bli leverandør av balansetjenester skal sende en signert avtale hvor de bekrefter at de oppfyller og aksepterer de gjeldende vilårene. Dette innebærer en endring fra gjeldende metode, hvor Statnett selv har en plikt til å vurdere om aktører som ønsker å kvalifiseres som leverandør av balansetjenester oppfyller kravene, før Statnett godkjenner søknaden.

Etter RMEs vurdering er det fortsatt nødvendig at Statnett er ansvarlig for å vurdere om aktører som ønsker å kvalifiseres som leverandør av balansetjenester oppfyller de gjeldende krav.

Vi har derfor foretatt enkelte endringer av artikkel 6, sammenlignet med Statnetts oversendte forslag, som innebærer at Statnett fortsatt er ansvarlig for å sikre at foretak som søker om å bli kvalifisert som leverandør av balansetjenester oppfyller alle relevante krav. Vi har også beholdt de gjeldende fristene for Statnetts behandling av søknader om å kvalifiseres som leverandør av balansetjenester.

19. Tidsplan for implementeringen

I forslaget til endret metode har Statnett foreslått at vilkårene skal være fullt iverksatt ved innføring av automatisert balansering og senest innen 31. mars 2025.

Den 10. oktober 2024 informerte Statnett på sine nettsider at innføringen av automatisert balansering utsettes til slutten av januar 2025.

RME traff 18. september 2024 vedtak om retting knyttet til Statnetts manglende oppfyllelse av kravet om å innføre en 15 minutters avregningsperiode. RME varslet samtidig at vi vil vurdere å treffe vedtak om tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3 dersom Statnett ikke oppfyller kravet innen 11. mars 2025. Etter vår forståelse vil det ikke være mulig å oppfylle dette vedtaket uten også å innføre en automatisert balansering i tråd med vilkårene i metoden etter EB artikkel 18 nr. 1. RME forventer at Statnett også vil måtte anmode endringer i metoden for å endre tidsoppløsningen i mFRR EAM og balanseavregningen fra 60 minutter til 15 minutter, og Statnett har informert oss om at en slik anmodning om endring vil bli oversendt kort tid etter RMEs vedtak om godkjenning av metoden vi når har til behandling.

RME har dermed endret metoden artikkel 2 om tidsplan for implementeringen, slik at vilkårene skal være senest iverksatt innen 11. mars 2025.

20. Andre endringer

RME har foretatt andre ikke-materielle justeringer sammenlignet med Statnetts oversendte forslag, med formål å gjøre vilkårene mer forståelige og konsistente. Vi vil i dette vedtaket ikke omtale disse endringene nærmere, men viser isteden til vedlegget til dette vedtaket.

3.3. RME etterspør ytterligere dokumentasjon og utredninger

RME ser behov for å få tilsendt ytterligere dokumentasjon og utredninger knyttet til innholdet i enkelte bestemmelser i metodeforslaget. Vi mener at bestemmelsene kan godkjennes nå, men at de må vurderes på nytt ved en senere anledning.

Følgende bestemmelser ønsker vi at det gjøres ytterligere vurderinger av:

- **Evaluering av markedet for mFRR-D:** Statnett skal evaluere bruken, utformingen og virkningen av kapasitets- og aktiveringsmarkedet for mFRR-D. Evalueringen skal

oversendes RME innen 15 måneder etter idriftsettelse av markedene med erfaringer fra de første 12 månedene med drift, slik beskrevet i avsnitt 3.2 nr. 6.

- **Evaluering av avkortingsfaktorer:** Vi vurderer at det er nødvendig med en ytterligere evaluering av avkortningsfaktorene som settes for manglende oppfyllelse av deltakelse i markedene som omfattes av metoden, slik beskrevet i avsnitt 3.2 nr. 14.

Vi vil komme tilbake til Statnett vedrørende dette ved en senere anledning.

- **Evaluering av bruk av midlertidige dispensasjoner fra kravene for deltakelse i kapasitetsmarkedet og aktiveringsmarkedene for mFRR-D og aktiveringsmarkedet for mFRR:** Vi vurderer at det er nødvendig med en evaluering av bruken av midlertidig dispensasjon fra krav for deltakelse i kapasitetsmarkedet og aktiveringsmarkedet for mFRR-D og aktiveringsmarkedet for mFRR, jf. bestemmelser i artikkel 46 nr. 2, artikkel 65 nr. 1 bokstav d, artikkel 65 nr. 3, artikkel 68 nr. 2, artikkel 75 nr. 3 og artikkel 81 nr. 2.

For å kunne gjennomføre en slik evaluering ber vi Statnett løpende føre en oversikt over mottatte søknader om dispensasjoner og innvilgede dispensasjoner, sammen med en beskrivelse av Statnetts vurderinger om å innvilge eller avslå søknadene om dispensasjoner. Vi ber Statnett oversende RME denne oversikten sammen med en evaluering av virkningen av bruk av slike midlertidige dispensasjoner innen 12 måneder.

4. Vedtak

RME godkjenner Statnetts forslag om endring av metoden om vilkår for leverandører for balansetjenester og vilkår for balanseansvarlige i henhold til EB artikkel 18 nr. 1 og energiloven § 4-3 femte ledd og § 6-1 fjerde ledd, med de endringer vi har omtalt over.

Statnett skal påse at metoden er fullt iverksatt ved innføring av automatisert balansering og senest innen 11. mars 2025, og er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og avregningsansvarlig i Norge.

I tillegg skal Statnett sikre at vilkårene i dette dokumentet blir gjort gjeldende i avtaler mellom Statnett og leverandører av balansetjenester og balanseansvarlige.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Sigrud Bilstad Neraasen
Førstekonsulent

Godkjent av Stian Henriksen
Seniorrådgiver

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.